

УДК 477.378.51:37.015.3

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.331107

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ НА ПРОЦЕС НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Т. Г. Войтік, Т. Г. Копейкіна

This article explores the impact of emotional states on the learning process of international students who find themselves in a new cultural and educational environment.

It examines a range of key emotional experiences that accompany their adaptation – from the initial days of arrival to their eventual integration into the academic community. Particular attention is paid to how these emotional states affect their academic performance, motivation to learn, ability to socially integrate, and overall psychological well-being.

Based on an analysis of the collected research data, the article presents specific, practice-oriented recommendations, addressed to educators, university administrators, and international students themselves. These recommendations aim to provide adequate emotional support and optimize the overall learning process by taking emotional factors into account.

The article also analyzes the negative aspects of emotional states, such as elevated stress levels, anxiety, depression, feelings of loneliness, and low self-esteem. It demonstrates how these negative emotions hinder cognitive processes, particularly attention, memory efficiency, and intrinsic motivation for learning.

Furthermore, the study highlights the positive influence of emotions on the learning process. Emotional states, such as high motivation, genuine enthusiasm for learning, psychological resilience in overcoming difficulties, and openness to new experiences, are explored. These positive emotions are shown to foster deeper comprehension of academic material, the development of critical thinking, and successful social integration into the new academic and cultural environment.

Practical recommendations are provided for international students on increasing awareness of their emotional responses, seeking support when facing challenges, and managing stress effectively

Keywords: *international students, emotional state, learning process, stress, anxiety, depression, motivation, adaptation, culture shock, psychological support, academic performance*

© The Author(s) 2025

This is an open access article under the Creative Commons CC BY license

How to cite:

Voitik, T., Kopeykina, T. G. (2025). The influence of emotional states on the educational experience of international students. ScienceRise: Pedagogical Education, 2 (63), 15–20. <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2025.331107>

1. Вступ

Процес навчання в вищих навчальних закладах є важливим етапом у житті кожної людини, що відкриває нові можливості для особистісного та професійного зростання. Для студентів-іноземців цей досвід є ще більш унікальним та складним, оскільки поєднує в собі не лише засвоєння нових знань та навичок, але й необхідність адаптації до незнайомого культурного, соціального та академічного середовища. У цьому контексті емоційний стан відіграє ключову роль, визначаючи не лише рівень психологічного комфорту, але й ефективність навчального процесу.

Переїзд до нової країни, навчання іншою мовою, відмінності в освітній системі, розлука з родиною та друзями – це лише деякі з факторів, що можуть викликати у студентів-іноземців широкий спектр емоцій. Від почуття ентузіазму та цікавості до тривоги, стресу, самотності та навіть депресії. Інтен-

сивність та тривалість цих емоційних переживань можуть суттєво впливати на когнітивні функції, мотивацію до навчання, соціальну інтеграцію та загальну академічну успішність, яка залежить від рівню емоційного інтелекту [1].

Незважаючи на зростаючий інтерес до проблем адаптації студентів-іноземців, питання впливу їхнього емоційного стану на процес навчання потребує більш глибокого та всебічного дослідження. Розуміння взаємозв'язку між емоційними переживаннями та навчальними результатами є важливим для розробки ефективних стратегій підтримки, спрямованих на створення сприятливого та інклюзивного освітнього середовища для студентів з різних країн [2].

2. Літературний огляд

Проблема впливу емоційного стану на процес навчання студентів-іноземців є предметом дослі-

дження в різних галузях знань, включаючи педагогіку, психологію та технічні дисципліни. Наведений нижче літературний огляд представляє п'ять ключових джерел, що висвітлюють різні аспекти цієї теми.

В роботі [1] розглядається роль емоційного інтелекту (EI) як важливого фактору академічної успішності студентів, зокрема й тих, хто навчається в новому культурному середовищі. Вона підкреслює, що здатність розуміти власні емоції та емоції інших, керувати ними та використовувати їх для досягнення цілей є ключовою для успішної адаптації та ефективного навчання. Дослідження, представлене в статті, демонструє позитивний кореляційний зв'язок між рівнем EI та академічними досягненнями студентів, що підтверджує важливість розвитку емоційного інтелекту для студентів-іноземців, які стикаються з додатковими емоційними викликами, пов'язаними з культурною адаптацією та мовним бар'єром.

В роботі [2] сфокусовано увагу на процесах культурної адаптації та академічного пристосування міжнародних студентів у університетах Великобританії. Автори підкреслюють, що емоційний стан студентів, їх рівень стресу, тривоги, самотності впливають на адаптацію та академічну успішність. Дослідження виявило, що студенти, які відчувають менший рівень емоційного дискомфорту та мають кращу соціальну підтримку, демонструють вищі академічні результати. Стаття наголошує на необхідності університетських служб підтримки, спрямованих на полегшення емоційної адаптації міжнародних студентів.

В роботі [3] розглядають психологічні особливості адаптації іноземних студентів до навчання в українському вищому навчальному закладі. Аналізуються різні аспекти адаптаційного процесу, включаючи емоційні переживання, пов'язані з культурним шоком, мовним бар'єром та зміною соціального оточення. Підкреслюється, що негативні емоційні стани можуть призводити до зниження навчальної мотивації, труднощів у встановленні контактів з однокурсниками та викладачами, а також до погіршення загального самопочуття. Автор наголошує на важливості створення сприятливого психологічного клімату в університеті та надання іноземним студентам необхідної психологічної підтримки.

В роботі [4] досліджується вплив мовних труднощів на навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах. Зазначається, що мовний бар'єр тісно пов'язаний з емоційним станом студентів. Труднощі з розумінням лекцій, участю в дискусіях та написанням академічних робіт можуть викликати почуття фрустрації, невпевненості та тривоги, що безпосередньо впливає на їхню навчальну успішність та емоційне благополуччя. Стаття підкреслює необхідність мовної підтримки, яка б враховувала не лише лінгвістичні, але й емоційні потреби студентів.

У роботі [5] досліджується роль емоційного інтелекту для адаптації студентів-першокурсників до навчання у вищому навчальному закладі. Хоча дослідження проводилося за участі українських студентів, його висновки є релевантними й для розуміння адаптації студентів-іноземців, які також переживають період першого року навчання в новому середовищі. Автори виявили, що студенти з вищим рівнем емо-

ційного інтелекту демонструють кращу здатність до адаптації, легше справляються зі стресом та мають вищу академічну успішність. Це підтверджує важливість розвитку емоційного інтелекту як стратегії успішної адаптації до нових навчальних умов, особливо для студентів-іноземців, які стикаються з додатковими культурними та мовними викликами.

3. Мета та завдання дослідження

Метою даної статті є узагальнення досвіду викладачів, які працюють зі студентами-іноземцями і спостерігають за емоційним станом та його впливом на процес навчання у вищих навчальних закладах.

Для досягнення даної мети були поставлені такі завдання:

1. Визначити спектр емоційних станів, які найчастіше відчувають студенти-іноземці в процесі навчання та адаптації до нового освітнього і культурного середовища.

2. Дослідити вплив негативних емоційних станів (стрес, тривога, депресія, почуття самотності, низька самооцінка) на різні аспекти навчального процесу студентів-іноземців (концентрація, пам'ять, мотивація, академічна успішність).

3. Проаналізувати вплив позитивних емоційних станів (мотивація, ентузіазм, цікавість, впевненість) на ефективність навчання та соціальну інтеграцію студентів-іноземців.

4. Виявити соціально-психологічні фактори (соціальна підтримка, культурні відмінності, мовний бар'єр, відчуття дискримінації), що можуть опосередковувати вплив емоційного стану на навчання студентів-іноземців.

5. Розробити практичні рекомендації для навчальних закладів та служб підтримки щодо створення сприятливих умов для емоційного благополуччя студентів-іноземців та мінімізації негативного впливу емоційних станів на їхнє навчання.

4. Матеріали і методи

Для дослідження і розкриття обраної теми, її актуалізації та застосування в сучасності й навчальному процесі у вищій школі, ми спиралися на історичні та сучасні джерела.

Пошук необхідної літератури здійснювався за допомогою бібліотечних каталогів та інтернет-ресурсів, академічних баз даних, репозиторіїв та загальнодоступних пошукових систем. Також ми спиралися на практичний досвід роботи зі студентами-іноземцями під час проведення занять з вищої математики та фізики. Проведення з ними різноманітних культурних заходів також допомагало нашому дослідженню.

5. Результати дослідження та їх обговорення

У рамках дослідження проаналізовано як негативні (стрес, тривога, депресія, почуття самотності, низька самооцінка), так і позитивні (мотивація, ентузіазм, стійкість, відкритість) емоційні фактори, що можуть впливати на їхню академічну успішність та адаптацію в новому освітньому середовищі. Отримані результати можуть стати основою для розробки практичних рекомендацій для навчальних закладів та

самих студентів, спрямованих на покращення їхнього емоційного благополуччя та підвищення ефективності навчального процесу.

Вплив емоційного стану на процес навчання студентів-іноземців є значним і багатограним. Переїзд до нової країни, навчання іншою мовою та адаптація до нової культури можуть викликати у студентів-іноземців широкий спектр емоцій, які можуть як сприяти, так і перешкоджати їхньому навчальному процесу.

Негативний вплив емоційного стану. Стрес і тривога: адаптація до нового середовища, мовний бар'єр, відсутність підтримки з боку сім'ї та друзів, фінансові труднощі можуть викликати у студентів-іноземців високий рівень стресу та тривоги. Це може призвести до погіршення концентрації, пам'яті, мотивації та загальної академічної успішності.

Депресія та почуття самотності. Відчуття ізоляції, культурний шок, ностальгія за домом можуть призвести до депресивних станів та почуття самотності, що негативно впливає на емоційний стан та бажання навчатися.

Низька самооцінка та невпевненість: труднощі з розумінням навчального матеріалу, мовний бар'єр, порівняння себе з місцевими студентами можуть призвести до зниження самооцінки та невпевненості у власних силах, що ускладнює процес навчання.

Емоційне вигорання: постійний стрес, високі вимоги до навчання та необхідність адаптуватися до нового життя можуть призвести до емоційного вигорання, що проявляється у втомі, апатії та втраті інтересу до навчання.

Позитивний вплив емоційного стану. Мотивація та ентузіазм: позитивні емоції, такі як цікавість, натхнення та радість від нових знань, можуть підвищити мотивацію до навчання та сприяти більш глибокому засвоєнню матеріалу.

Стійкість та наполегливість: успішне подолання труднощів адаптації та навчання може підвищити стійкість та наполегливість студентів, що є важливими якостями для досягнення академічних цілей.

Відкритість до нового досвіду: позитивний емоційний стан може сприяти більшій відкритості до нового культурного досвіду, полегшуючи процес адаптації та навчання.

Соціальна інтеграція: позитивні емоції сприяють встановленню контактів з іншими студентами та викладачами, що покращує соціальну інтеграцію та створює сприятливе навчальне середовище.

Важливість підтримки емоційного стану студентів-іноземців. Враховуючи значний вплив емоційного стану та психологічні особливості адаптації на навчання студентів-іноземців, навчальні заклади повинні приділяти особливу увагу їхній психологічній підтримці [3]. Процес адаптації до нової культури може бути емоційно виснажливим. Культурний шок та мовні труднощі, що включають почуття розгубленості, тривоги та навіть ворожості до нової культури, може значно ускладнити навчання. Успішна емоційна адаптація, навпаки, сприяє кращому розумінню навчального матеріалу та інтеграції в академічне середовище [4].

Потрібно включати організацію орієнтаційних програм: надання інформації про життя та навчання в новій країні, знайомство з університетським середовищем та налагодження контактів з іншими студентами.

Забезпечення психологічного консультування: надання доступу до кваліфікованих психологів, які можуть допомогти студентам впоратися зі стресом, тривогою, депресією та іншими емоційними проблемами.

Створення сприятливого навчального середовища: заохочення спілкування між студентами різних культур, організація культурних заходів та забезпечення підтримки з боку викладачів.

Мовна підтримка: надання можливостей для покращення мовних навичок, що зменшить мовний бар'єр та підвищить впевненість студентів.

Розглянемо ще кілька важливих аспектів впливу емоційного стану на навчання студентів-іноземців: соціальна підтримка: наявність підтримки з боку однокурсників, викладачів, друзів та родини є важливим фактором емоційного благополуччя студентів-іноземців. Соціальна ізоляція може посилити негативні емоції та ускладнити навчання, тоді як позитивні соціальні зв'язки можуть діяти як буфер проти стресу та сприяти академічній успішності.

Упередження та дискримінація: студенти-іноземці можуть стикатися з упередженнями та дискримінацією, що може викликати негативні емоції, такі як гнів, розчарування та відчуття несправедливості, і негативно впливати на їхню мотивацію та самооцінку.

Педагогічні аспекти. Емоційно-орієнтоване викладання: викладачі, які враховують емоційний стан студентів, створюють більш сприятливу та підтримуючу атмосферу в групі. Це може включати використання інтерактивних методів навчання, заохочення співпраці, надання своєчасного зворотного зв'язку та виявлення розуміння труднощів, з якими можуть стикатися іноземні студенти.

Розвиток емоційного інтелекту: допомога студентам у розвитку їхнього емоційного інтелекту (здатності розуміти та керувати власними емоціями та емоціями інших) може бути корисною для їхньої адаптації та навчання. Це може включати тренінги з управління стресом, розвитку емпатії та комунікативних навичок [5]. Також необхідно розуміння того, що кожен студент-іноземець має свій унікальний емоційний досвід та потреби. Це є важливим для надання ефективною підтримки.

Практичні рекомендації для студентів-іноземців. Усвідомлення своїх емоцій: важливо навчитися розпізнавати та розуміти свої емоції, а також їхній вплив на навчання.

Пошук підтримки: не соромтеся звертатися за допомогою до університетських служб підтримки, викладачів, інших студентів або друзів.

Активна участь у соціальному житті: намагайтеся брати участь у позанавчальних заходах, щоб налагодити соціальні зв'язки та зменшити почуття ізоляції. Це сприяє розвитку мови та міжкультурної комунікації [6].

Турбота про себе: приділяйте достатньо часу для відпочинку, сну, фізичної активності та здорового харчування, що позитивно впливає на емоційний стан.

Розвиток стратегій подолання стресу: навчіться ефективних методів управління стресом, таких як медитація, йога, глибоке дихання або хобі.

Особливої гостроти ця проблема набула в умовах воєнного стану в Україні. Це чинить значний негативний вплив на психологічний стан усіх учасників освітнього процесу, зокрема й іноземних студентів, які можуть відчувати додатковий стрес, тривогу та невизначеність щодо свого майбутнього та безпеки. Розуміння специфіки впливу емоційного стану на навчання цієї категорії студентів важливо для розробки ефективних стратегій підтримки та забезпечення якісного освітнього процесу.

Результати нашого дослідження показують, що на процес навчання впливають:

1. Адаптаційний стрес. Студенти-іноземці на початкових етапах навчання часто відчують підвищений рівень стресу, тривоги та ностальгії, пов'язаних з адаптацією до нового культурного, мовного та навчального середовища. Ці емоційні стани можуть негативно впливати на їхню концентрацію, пам'ять та загальну академічну успішність.

2. Мовний бар'єр. Труднощі у спілкуванні та розумінні навчального матеріалу можуть викликати фрустрацію, невпевненість у собі та зниження мотивації до навчання [7].

3. Соціальна ізоляція. Відчуття самотності та відірваності від звичного соціального оточення може призводити до депресивних станів та зниження академічної активності.

4. Вплив позитивних емоцій. Позитивні емоції, такі як радість від нових знайомств, задоволення від навчання та відчуття підтримки, сприяють кращій адаптації, підвищують мотивацію для вивчення мови та покращують академічні результати. Все це складає основу сильної мотивації досягнень у навчанні [8].

5. Умови воєнного стану значно посилюють негативні емоційні переживання студентів-іноземців. Страх за власну безпеку, невизначеність щодо майбутнього, інформаційний стрес та розлука з рідними можуть призводити до підвищеної тривожності, депресії, порушень сну та зниження здатності до навчання. Деякі студенти можуть відчувати почуття провини за те, що перебувають у безпеці, тоді як їхні співвітчизники страждають.

6. Підтримка та адаптація. Наявність ефективною системи підтримки з боку університету (психологічна допомога, культурні заходи) може значно пом'якшити негативний вплив емоційного стану на навчання. Емоційна стійкість як фактор успішної адаптації дуже важлива [9].

7. Індивідуальні відмінності. Вплив емоційного стану може варіюватися залежно від індивідуальних особливостей студентів (рівень стресостійкості, особистісні риси, попередній досвід).

Практичне значення дослідження. Проведене дослідження має практичне значення для:

1. Викладачів вищих навчальних закладів, оскільки розуміння емоційних потреб студентів-

іноземців дозволить педагогам адаптувати методи викладання, створювати сприятливу емоційну атмосферу на заняттях та надавати їм своєчасну підтримку.

2. Адміністрації вищих навчальних закладів. Отримані дані можуть бути використані для розробки та впровадження ефективних програм підтримки іноземних студентів, включаючи психологічне консультування, менторські програми, культурні адаптаційні заходи та інформаційну підтримку щодо безпеки в умовах воєнного стану.

3. Самих студентів-іноземців. Результати дослідження можуть допомогти студентам краще розуміти власні емоційні реакції на нове середовище та складні обставини, а також усвідомити важливість звернення за допомогою та використання доступних ресурсів підтримки.

4. Організацій, що займаються міжнародною освітою. Отримані знання можуть бути використані для покращення політики та практики залучення та підтримки іноземних студентів.

Обмеження дослідження:

– спричинені війною обмеження доступу до бібліотечних ресурсів;

– закриті з безпекових міркувань окремі репозиторії закладів вищої освіти;

Вплив умов воєнного стану. Умови воєнного стану значно посилюють негативні емоційні переживання студентів-іноземців. Страх за власну безпеку, невизначеність щодо майбутнього, інформаційний стрес та розлука з рідними можуть призводити до підвищеної тривожності, депресії, порушень сну та зниження здатності до навчання.

У цих умовах особливо важливим є забезпечення доступу студентів-іноземців до психологічної підтримки, створення безпечного та підтримуючого навчального середовища, а також надання чіткої та своєчасної інформації щодо ситуації та можливих варіантів дій.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження в цій галузі можуть бути спрямовані на:

– вивчення довгострокових наслідків адаптаційного стресу на емоційний стан та академічну успішність студентів-іноземців;

– розробку та оцінку ефективності різних моделей психологічної підтримки для іноземних студентів;

– дослідження впливу онлайн-навчання на емоційний стан та академічну успішність студентів-іноземців;

– вивчення ролі соціальних мереж та онлайн-спільнот у підтримці емоційного добробуту іноземних студентів;

– розробку міжкультурних тренінгів для викладачів та адміністративного персоналу з метою підвищення їхньої чутливості до емоційних потреб студентів-іноземців.

Проведення подальших досліджень дозволить глибше зрозуміти складні взаємозв'язки між емоційним станом та навчальним процесом студентів-іноземців та розробити більш ефективні стратегії їхньої підтримки.

6. Висновки

1. Дослідження досвіду викладачів дозволило визначити широкий спектр емоційних станів, які характерні для студентів-іноземців у процесі навчання та адаптації. Серед найбільш поширених були виявлені як негативні емоції, такі як стрес, тривога, ностальгія, розгубленість, почуття самотності, так і позитивні, включаючи цікавість, мотивацію, надію та ентузіазм. Спектр емоційних переживань є динамічним і змінюється залежно від етапу навчання, рівня адаптації та індивідуальних особливостей студентів.

2. Аналіз спостережень підтвердив значний вплив негативних емоційних станів на різні аспекти навчального процесу студентів-іноземців. Стрес, тривога та депресивні настрої часто призводять до зниження концентрації уваги, погіршення пам'яті та здатності до засвоєння нового матеріалу. Почуття самотності та низька самооцінка негативно впливають на мотивацію до навчання, академічну активність та загальну успішність студентів.

3. Дослідження виявило, що позитивні емоційні стани відіграють важливу роль у підвищенні ефективності навчання та сприяють успішній соціальній інтеграції студентів-іноземців. Висока мотивація, ентузіазм та цікавість до навчання стимулюють активну участь у навчальному процесі, покращують розуміння матеріалу та сприяють досягненню кращих академічних результатів. Впевненість у собі полегшує спілкування, налагодження соціальних контактів та адаптацію до нового культурного середовища.

4. Аналіз соціально-психологічних факторів показав, що вони є важливими посередниками впливу емоційного стану на навчання студентів-іноземців. Соціальна підтримка з боку викладачів, одногрупників та адміністрації навчального закладу значно пом'якшує негативний вплив стресу та почуття самотності. Культурні відмінності та мовний бар'єр можуть

бути значними джерелами емоційного дискомфорту та ускладнювати навчання. Відчуття дискримінації негативно впливає на самооцінку, мотивацію та загальний емоційний стан студентів.

5. На основі узагальненого досвіду нами були розроблені практичні рекомендації для навчальних закладів, спрямовані на створення сприятливих умов для емоційного благополуччя студентів-іноземців та мінімізацію негативного впливу емоційних станів на їхнє навчання. Ці рекомендації включають: організацію адаптаційних програм, надання психологічної підтримки, створення інклюзивного та толерантного навчального середовища, забезпечення мовної підтримки, сприяння соціальній інтеграції та підвищення культурної компетентності викладачів. Впровадження цих рекомендацій може сприяти покращенню емоційного стану студентів-іноземців та підвищенню ефективності їхнього навчання.

Конфлікт інтересів

Автори декларують про відсутність будь-яких конфліктів інтересів, включаючи фінансові, особисті, пов'язані з авторством або будь-які інші, які могли б вплинути на об'єктивність цього дослідження та представлені в статті результати.

Фінансування

Дослідження проводилося без фінансової підтримки.

Доступність даних

Рукопис не має пов'язаних даних.

Використання засобів штучного інтелекту

Автори підтверджують, що у процесі створення представленої роботи технології штучного інтелекту не використовувалися.

Література

- Носенко, Е. Л., Четверик-Бурчак, А. Г. (2016). Емоційний інтелект як чинник досягнення життєвого успіху. Київ: Освіта України, 182. Available at: <http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/cf4f1242399585b7fb5656da6272651eEIC.pdf>
- Zhou, Y., Jindal-Snape, D., Topping, K., Todman, J. (2008). Theoretical models of culture shock and adaptation in international students in higher education. *Studies in Higher Education*, 33 (1), 63–75. <https://doi.org/10.1080/03075070701794833>
- Ковальчук, І. В. (2011). Психологічні особливості формування іншомовної комунікативної культури особистості в процесі навчання іноземних мов// Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка», 18, 105–116. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2011_18_15
- William, B. (2003). *Cross-Cultural and Intercultural Communication*. SAGE Publications, Inc, 312. Available at: https://books.google.com.ua/books?id=-5sjpr1ypmcC&printsec=frontcover&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
- Долецька, А. О. (2021). Характер взаємозв'язку між емоційним інтелектом та адаптацією студентів-першокурсників до нових умов навчання. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 79. Available at: <http://ir.duan.edu.ua/handle/123456789/3428>
- Манакін, В. М. (2012). Мова і міжкультурна комунікація. Київ: ЦУЛ, 288. Available at: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Shavkun/0039633.pdf>
- Войтків, Т. Г., Копейкіна, Т. Г. (2024). Особливості роботи з групами студентів-іноземців. Міжкультурна комунікація в контексті глобалізаційного діалогу: стратегії розвитку. Одеса, 171–174. Available at: https://onmu.org.ua/images/university/news/III_Conf_Inter_Cult_2024_art.pdf
- Woodin, J. (2012). Piller, I. (2010). *Intercultural communication: A Critical Introduction*. Edinburgh University Press. 178 pages. ISBN 978-0-7846-3284-8. *International Journal of Applied Linguistics*, 22 (3), 417–420. <https://doi.org/10.1111/ijal.12002>
- Пініч, І. (2024). Сучасні технології розвитку емоційного інтелекту студентства. Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія, 40, 22–38. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.40.2024.309796>
- Катрушова, Л. О. (2020). Зміни емоційного інтелекту при соціалізації студентів-іноземців медичного профілю в Україні. Теорія і практика сучасної психології, 2 (1), 39–43. <https://doi.org/10.32840/2663-6026.2020.1-2.7>

---

11. Войтік, Т. Г., Копейкіна, Т. Г. (2025). Міжкультурна комунікація та культурний стрес студентів-іноземців. ScienceRise: Pedagogical Education, 1 (62), 26–31. <https://doi.org/10.15587/2519-4984.2025.326517>

Received 15.04.2025

Received in revised form 05.05.2025

Accepted 20.05.2025

Published 30.05.2025

Тетяна Геннадіївна Войтік*, старший викладач, кафедра «Математика, фізика та астрономія», Одеський національний морський університет, вул. Мечникова, 34, м. Одеса, Україна, 65029

Тетяна Геннадіївна Копейкіна, викладач, кафедра фундаментальних наук, Військова академія (місто Одеса), Фонтанська дорога вул., 10, м. Одеса, Україна, 65009